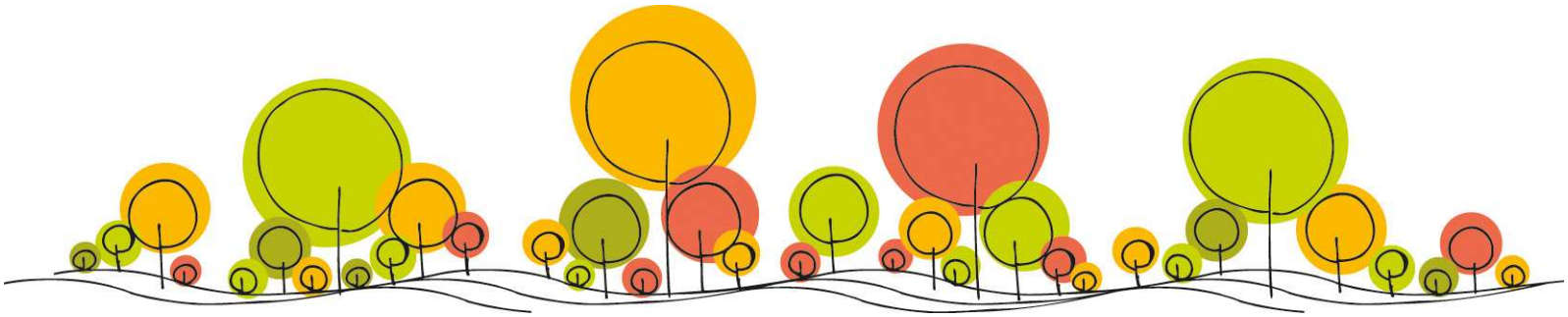
Malí zahradníci

Pardubice, 20. listopadu 2012

Alena Lehmannová & Martin Horňák

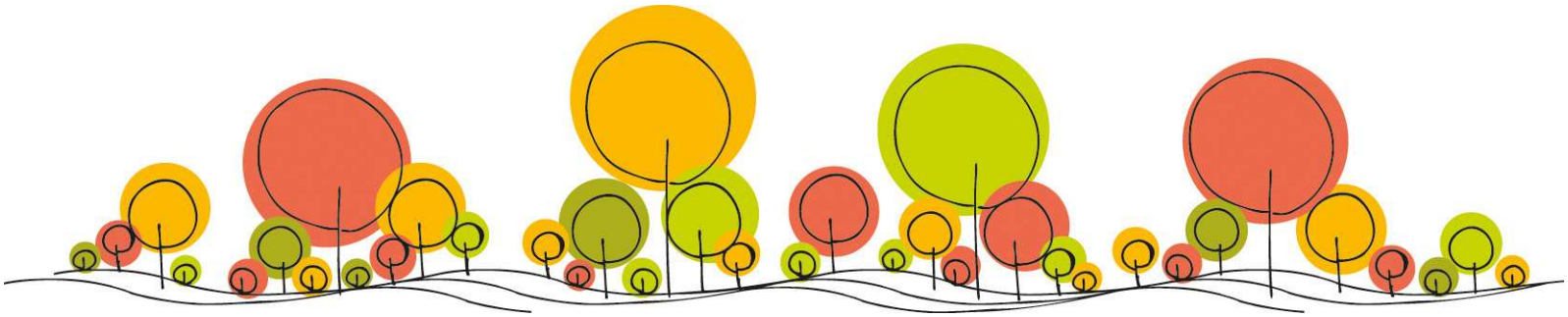
www.prirodni-zahrady.cz

Co nás dnes čeká?

- Vypěstuj a sněz
  - jak s dětmi jednoduše zahradničit
- Inspirace do školky a školy
  - nápady pro integrovanou a projektovou výuku
- Zahrada na malém prostoru
  - zahradničit lze i bez školní zahrady
- Recyklační ateliér

Vypěstuj a sněz

Vypěstuj a sněz

- Zní to jednoduše, ale najdete v tom mnoho …
  - skutečná činnost
  - kolik práce a péče je potřeba k jídlu
  - od začátku až do konce (a ještě kousek dál)
  - porozumění přírodě
  - úcta k životu

Čtyři kroky

1. Co rostliny potřebují
   (nápověda: vodu, půdu, světlo, živiny)
2. Jak rostliny zasít a zasadit
3. Jak se o rostliny starat
   (nápověda: zalévání, hnojení přírodní cestou, mulčování)
4. Jaké dobroty z nich připravit a jak

Volba rostlin

- Vyberte si rostliny podle času a prostoru, který máte:
  - Řeřicha pěstovaná na vatě (kdekoliv na okenním parapetu; vyroste obvykle za 10 dní; použít ji můžete třeba do pomazánky)
  - Rajče (kdekoliv v nádobě nebo na slunném místě; potřebujete čas zhruba od dubna do září; vynikající do salátů, na slané koláče a pizzu)
  - Bylinky (kdekoliv na slunném místě; k dispozici zhruba od dubna do října; použít je můžete nejen jako koření a na čaj, ale můžete jimi plnit i různé polštářky apod.)

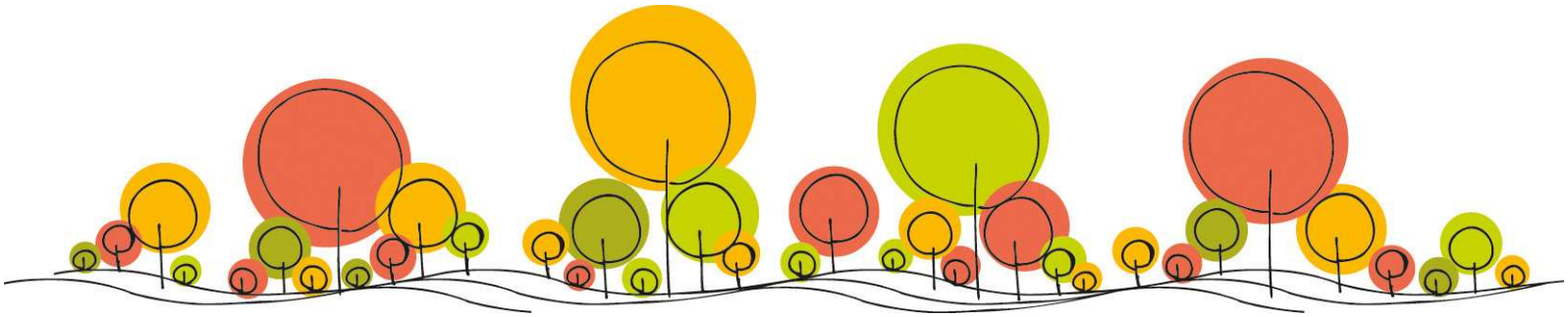
Dílna pro rodiče a děti

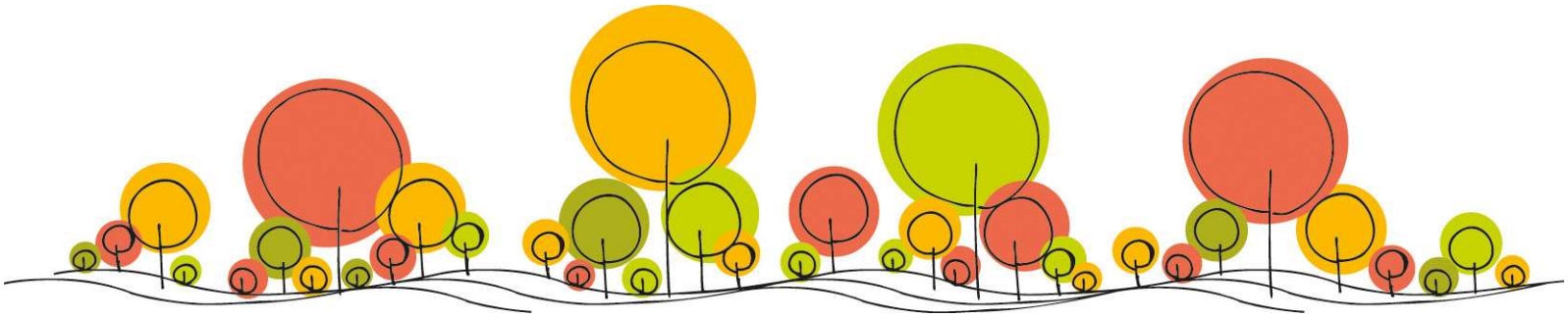
Inspirace
do školky a do školy

Vyprávějte příběhy…

- Jablko
- Šípky
- Slunečnice
- Fazole
- Obilí
- Kámen
- Bylinky
- Včely

Zahrada
na malém prostoru

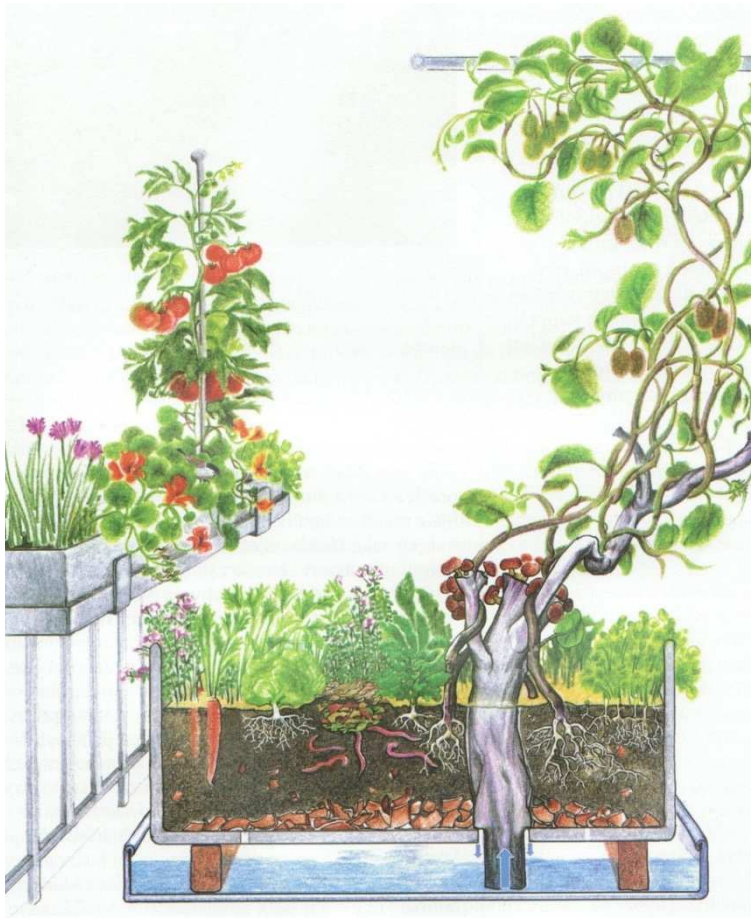

Nádoby na pěstování

- truhlíky a květináče – pro začátečníky i pokročilé zahradníky…

Nádoby na pěstování

- tašky a pytle – extra levné řešení…

Nádoby na pěstování

- i stěny a ploty se dají využít – nebojte se experimentovat

Nádoby na pěstování

- uvařte si zahrádku…

Nádoby na pěstování

- nápadů není nikdy dost…

Půda a substráty

- Běžně dostupné substráty obvykle obsahují příměsi (průmyslová hnojiva apod.) a rašelinu. Rašelina se obvykle přidává i do tzv. přírodních substrátů.
- Ideální je kompost (domácí, popř. v kompostárnách vyráběný) smíchaný se zeminou a pískem v poměru 1:1:1.
- Pro rostliny, které preferují chudší nebo vzdušnější půdu (např. středomořské bylinky) je vhodné přidávat písku větší množství.

Když si nevíte rady, najměte si pomocníky… ☺

Vermikompostování

- Kompostování bioodpadů pomocí žížal - jednoduchý způsob, jak si vyrábět vlastní kompost.
- Je možné mít i přímo v budově/třídě – při správné údržbě nezapáchá, „luxusní“ vermikompostéry jsou vybaveny pachovým filtrem.

V čem je pěstování v nádobách „jiné“?

- Nedostatek prostoru.
  - → rostliny a odrůdy vhodné do nádob (kompaktnější vzrůst)
  - → maximální využití vertikální linie
  - → maximální využití prostoru v průběhu sezony (následné pěstování rostlin, rostliny s krátkou vegetační dobou,…)
- Větší závislost na naší péči.
  - → spíše větší nádoby
  - → nádoby se zásobníkem vody
  - → kvalitní půda a kompost
  - → mulčování půdy
  - → kombinování různých druhů

Vhodné rostliny

- **Bylinky**
  - teplomilné (tymián, šalvěj, levandule, mateřídouška, …)
  - „česká“ klasika (petržel, pažitka, kopr, bazalka, máta, …)
- **Zelenina**:
  - rajčata, papriky, cukety (do nádob)
  - saláty k řezu, špenát
  - ředkvičky, mrkev (kulatá)
  - pórek, cibule (spíše na nať)
  - fazole, hrášek
  - brambory

  DOPORUČENÍ: zeleninu sklízejte spíše mladou, lépe tak využijete prostor i čas.
- **Drobné ovoce**
  - jahody, rybíz, minikiwi

Vhodné rostliny

Rostliny mají rády společnost

- Společné pěstování více rostlin v jedné nádobě, na jednom prostoru (tzv. **smíšená kultura**)
  → podpora opylení
  → prevence proti „škůdcům“
  → větší péče o půdu
- Vhodné kombinace:
  - rajče + bazalka/afrikán
  - cibule/pórek + mrkev
  - cuketa + tyčkové fazole
  - jahody + cibule/česnek
  - salát + ředkvičky
- Více informací v literatuře:
  - R. Hradil: Česká biozahrada
  - H. Vlašínová: Zdravá zahrada
  - M. L. Kreuter: Zahrada v souladu s přírodou a další…

Netradiční ovoce a zelenina

- Zelenina:
  - netradiční saláty - mizuna, mubuna, červená hořčice, roketa,…
  - lichořeřišnice větší
  - ačokča
  - různé druhy fazolí

Netradiční ovoce a zelenina

- Bylinky:
  - vytrvalé bazalky
  - nejrůznější druhy máty
  - lipie sladká, stévie sladká

Netradiční ovoce a zelenina

- Drobné ovoce:
  - měsíční jahody
  - zimolez kamčatský
  - mochyně peruánská (physalis)

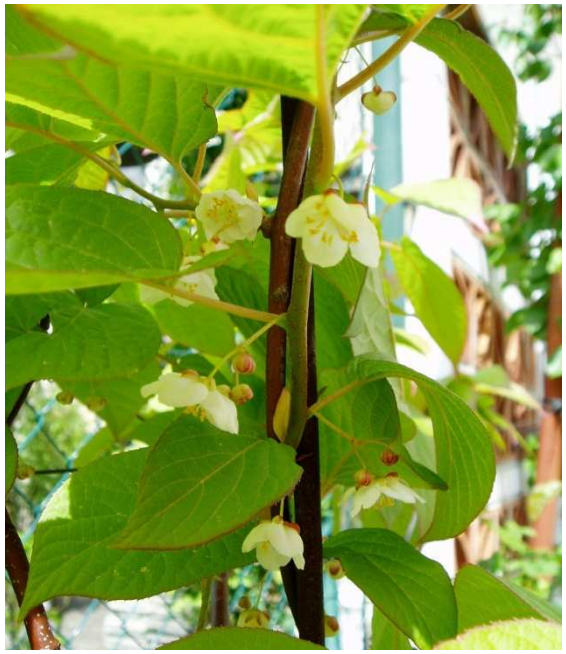

Netradiční ovoce a zelenina

- Popínavé rostliny:
  - mini kiwi
  - akébie pětičetná
  - klanopraška čínská (schizandra)

Netradiční ovoce a zelenina

- Vodní a vlkomilné rostliny rostliny:
  - potočnice lékařská
  - kalatka dvouklasá

Další dobré nápady

- Klíčky a pěstování na vatě – dostupné celoročně:
  - klíčení semínek (luštěniny, obilí apod.)
  - řeřicha setá
  - mikrogreens (saláty pro sběr mladičkých lístků)

Bez starostí a údržby?

- Rostliny v nádobách na nás budou vždy závislé!
- Jak si to zjednodušit?

Mulčování

= zakrývání povrchu půdy organickým materiálem (slámou, štěpkou, kůrou, ne zcela rozloženým kompostem…)

- Proč mulčovat?
  - ochrana půdy před vysušováním a prudkým deštěm
  - omezení růstu „plevelů“
  - hnojení půdy

Hnojení přírodní cestou

- Pěstování v nádobách vyžaduje hnojení v průběhu roku.
- Jak se obejít bez chemie?
  - hnůj od farmářů a pěstitelů (koňský, kravský, slepičince,…)
  - v obchodech dostupná kolekce přírodních hnojiv (na bázi hnoje, drůbežího trusu, rostlinných látek – tekutá x suchá konzistence)
  - **vlastní rostlinné hnojůvky a odvary**
    - vhodné jsou zejména kostival, kopřiva, vratič, přeslička a další
    - je možné také využít jako postřiky proti „škůdcům“

Zalévání – není voda jako voda

- Jaká voda je vhodná na zalévání?
  - Voda z vodovodu (raději alespoň 24 hodin odstátá)
  - „Šedá“ voda z domácnosti (pouze pokud jsou používány ekologické mycí prostředky, a to v nízké koncentraci)
  - Dešťová voda
    Pozor na sběr vody ze střech v místech s vysokým znečištěním průmyslem a dopravou – může obsahovat nežádoucí látky.
- Kdy a jak zalévat?
  - V horké slunné dny zalévat ráno nebo později večer. Voda na zalévání by měla mít teplotu blízkou teplotě půdy.
  - Lepší je zalévat na povrch půdy a ke kořenům rostlin než na listy.
  - Lépe méně často, ale vydatněji.

Zalévání – zajímavé nápady

- Rezervoáry vody v nádobách
  - samozavlažovací květníky a truhlíky

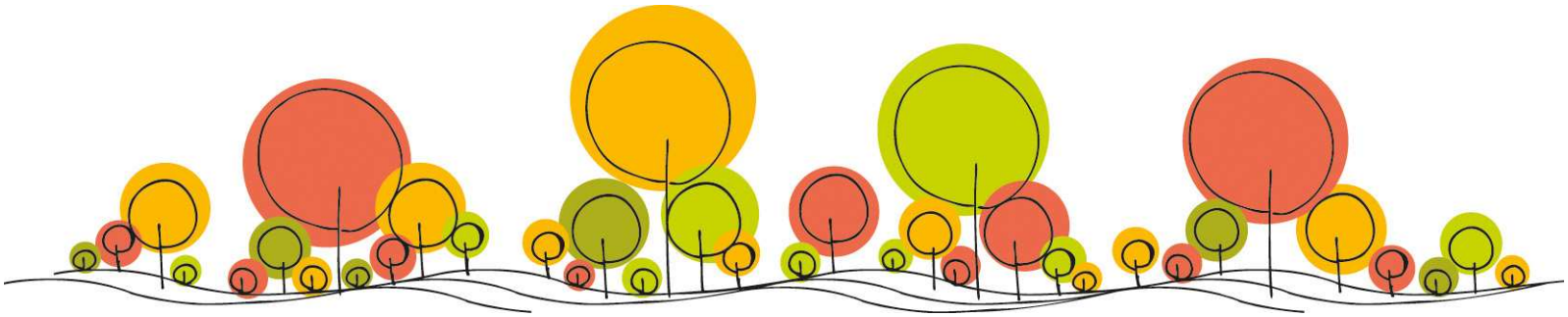
Zalévání – zajímavé nápady

- Průběžné zavlažování
  - „kapková závlaha“ z lahví a trubek
  - automatický zavlažovací systém

Recyklační ateliér

Recyklace = výzva pro zahradníky

- Když se kolem sebe rozhlédnete, objevíte spoustu příležitostní a možností, jak zahradničit…
- Divili byste se, kolik
  - vyřazených nádob,
  - odložených věcí
  - a neútulných míst čeká na svoje objevení!

Jakou vůni má hudba?

Co máme dnes k večeři?

Ne, studenou, ne!

Alena Lehmannová & Martin Horňák

PŘÍRODNÍ ZAHRADY

www.prirodni-zahrady.cz

